

Boekbesprekingen

CORSTENS, G.J.M., *Een stille revolutie in het strafrecht*, Arnhem, Gouda Quint, 1995, 40 p.

Dit bijzonder fraai uitgegeven kleinood bevat de rede die Prof. Mr. G.J.M. CORSTENS op 23 juni 1995 uitsprak bij het aftreden als hoogleraar in het straf- en strafprocesrecht van de Katholieke Universiteit Nijmegen. De auteur vertrok immers naar de Hoge Raad, naar eigen zeggen 'niet om een boete te ontlopen' (p. 6), maar om er als raadsheer zitting te nemen. Naar aanleiding van deze overstap laat Prof. Mr. G.J.M. CORSTENS de rechtswetenschap enkele pertinente overwegingen na betreffende de ook in Nederland alsmaar groeiende opmars van de administratieve sancties.¹

Het betoog is vooral hierom lezenswaardig, daar het het (al te) grote enthousiasme voor deze wijze van afdoening van inbreuken tot zijn ware proporties weet te herleiden. Het invullen van een bestaand handhavingstekort, de grotere efficiëntie en effectiviteit van de administratieve sancties ... het zijn overwegingen die ook de Belgische wetgever vaak heeft gehanteerd ter rechtvaardiging van de invoering van administratieve sancties.² De auteur doorprijkt echter op overtuigende wijze deze bijwijlen te sloganesk voorgestelde waarheden³, en wijst terecht op het al te vaak uit het oog verloren aspect van de rechtsbescherming van de burger (p. 18). Op die manier spoort de auteur ons aan tot een bezinning omtrent het hanteren van een administratief sanctiestelsel, waarbij de louter pragmatische invalshoek wordt overstegen.

In de ogen van de Belgische penalist vallen vooral twee standpunten van de auteur op.

Vooreerst is er het pleidooi voor een werkelijk alternatief handhavingstelsel, waarbij een inbreuk ófwel strafrechtelijk, ófwel administratiefrechtelijk wordt afgedaan (p. 12). In het Belgisch recht komen al te vaak sanctieregelingen voor waarbij een dergelijke duidelijke keuze achterwege blijft. Als type-voorbeeld kan artikel 4 van de Wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk

1. Zie, voor wat België betreft, vooral de studies van A. DE NAUW: 'L'évolution législative vers un système punitif administratif', *R.D.P.*, 1989, 337-387 en *Les métamorphoses administratives du droit pénal de l'entreprise*, Gent, Mys & Breesch, 1994, 190 p.

2. DE NAUW, A., o.c., in *R.D.P.*, 1989, 374 e.v.

3. Bijzonder illustratief is in dit verband dat in België de administratieve sancties veelal worden gerechtvaardigd vanuit de vaststelling dat de strafrechtelijke sancties te zwaar wegen en derhalve niet meer worden toegepast (zo bv. de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van de Wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten, *Gedr. St.*, Kamer, 1970-71, nr. 939-2, 2), terwijl in Nederland de administratieve sancties veeleer worden begrepen vanuit de overtuiging dat de straffen integendeel te licht zijn: 'De straffen zijn te laag en daarom ... moet het bestuur maar zelf de straffen opleggen' (p. 25).

in geval van inbreuk op sommige sociale wetten⁴ aangehaald worden. Dit artikel bepaalt zonder meer dat de overtreding van de wetten en besluiten als bedoeld in de artikelen 1 en 1bis van de wet ofwel strafrechtelijk worden vervolgd, via een administratieve geldboete worden afgedaan. Wij deden vroeger reeds een oproep tot de creatie van zgn. 'puur administratieve inbreuken', i.p.v. de veelvuldig voorkomende 'gemengde inbreuken'.⁵

Vervolgens roept de auteur op tot het tot stand brengen van één overkoepelende regeling van administratieve handhaving, en dit onder de vorm van een raam- of kaderwet waarnaar de bijzondere wetgever dan telkens zou kunnen verwijzen (p. 29). Ook bij ons dekt de vlag van de administratieve handhaving een waaier van ladingen, waarbij nu eens een administratieve boete wordt opgelegd en dan weer een administratieve transactie wordt voorgesteld, nu eens gemengde en dan weer puur administratieve inbreuken worden gecreëerd, het initiatiefrecht nu eens bij het bestuur en dan weer bij het openbaar ministerie ligt, bij niet-betaling van de administratieve transactiesom het dossier nu eens aan de P.K. wordt overgemaakt en dan weer voor de rechtbank van eerste aanleg moet worden gebracht.⁶ De vraag naar een eenvormige regeling in een kaderwet kan derhalve enkel onderschreven worden.⁷

De rake wijze waarop Prof. Mr. G.J.M. CORSTENS deze en andere bedenkingen formuleert, maakt dat de Belgische wetgever zich best door zijn standpunten zou laten leiden wanneer hij, nog maar eens, een administratieve sanctie in het leven roept.

Filiep DERUYCK

J.F. DUPAQUIER (réd.), 'La justice internationale face au drame rwandais', Paris, Editions Karthala, 1996, 248 p.

De immens tragische gebeurtenissen die in het voorjaar van 1994 in Rwanda plaats hadden, zijn in gans de wereld bekend. De verschrikkelijke genocide die het 'Zwitserland van Afrika' in een bloedbad veranderde, had als het ware plaats voor de ogen van de internationale media. Twee jaar later blijft een (internationale) gerechtelijke reactie op deze genocide en de onnoemelijke misdaden tegen de mensheid die daarbij werden gepleegd, nog altijd uit.

Dergelijke reactie is nochtans onontbeerlijk, wil Rwanda ooit terug een vreedzame samenleving kunnen worden. Zoals o.a. François-Xavier NSANZUWERA, voormalig procureur in Kigali, in zijn conclusies bij dit verzamelwerk terecht onderstreept, is vrede slechts mogelijk als gerechtigheid heeft plaatsgehad. Een gerechtelijke

4. *B.S.*, 13 juli 1971, err., *B.S.*, 18 november 1971.

5. Zie mijn *De rechtspersoon in het strafrecht*, Gent, Mys & Breesch, 1996, 118 e.v., nrs. 158 e.v.

6. *De rechtspersoon in het strafrecht*, 59 e.v., nrs. 81 e.v.

7. In deze zin DE NAUW, A., o.c., in *R.D.P.*, 1989, 380 e.v.